

A kisebbség integrációja és/vagy asszimilációja: a mexikói indiánok esete

Pacheco, Juan R. R.: The Integration and/or Assimilation of Minority: The Case of Mexicans Indians = Central European Political Science Review, 11. évf. 2010, 42. no. 58-67. p.

Mexikó, Közép-Európa országaihoz hasonlóan, demokratikus átalakulási folyamaton esett át a közelmúltban. A mexikói események azonban, az európaiakkal ellentétben, nem húsz évvel ezelőtt következtek be, hanem mindössze tíz éve, 2000-ben. A demokratizálódási folyamat ennek ellenére feltételezhetően már a huszadik század hatvanas éveiben megindult, akkoriban ugyanis a diplomás társadalmi középréteg tagjai kezdtek ráébredni, hogy a vezető párt egyeduralmán alapuló rendszer összeomlóban van, de legalábbis nem működik akkora hatékonysággal, mint kezdetben, a huszadik század elején. De milyen hatásai lehettek mindennek Mexikó bennszülött indián lakossága és az országból kivándorlók külföldi megítélése szempontjából?

A szerző, Juan Rodolfo Rivera Pacheco, a politikai alaphelyzet felvázolásával indítja tanulmányát: noha az értelmiségiek – akadémikusok, szakszervezetek, diplomások és vállalkozók – kezdték megkérdőjelezni az egy párt (egy az 1920-as, úgynevezett Mexikói forradalom vezetői által kivívott győzelem óta változatlan csoport) több évtizedes kormányon maradása érdekében elkövetett társadalmi igazságtalanságokat és tekintélyelvű túlkapásokat, a Forradalmi Párt eltérő neveken ugyan, de végig kormányon maradt. Először a Nemzeti Forradalmi Párt (Partido Nacional Revolucionario, PNR – 1929-1934) nevet viselte, később a Mexikói Forradalom Pártja (Partido de la Revolución Mexicana, PRM – 1934-1946) névre keresztelkedett, végül Intézményes Forradalmi Párt (Partido Revolucionario Institucional, PRI – jelenleg is) lett.

A PRI tehát, annak ellenére, hogy legitimitását már a hatvanas évektől kezdve megkérdőjelezték, csak hét évtizednyi kormányzás után vesztette el a választásokat, mégpedig az 1939-ben alapított, a hatalmon lévő Forradalmi Párt polgári ellenzékét tömörítő Nemzeti Akció Pártja (Partido Acción Nacional, PAN) és annak elnökjelöltje, Vincente Fox ellenében, aki országsszerte megszerezte a szavazatok többségét.

Hiába vesztette el azonban a választásokat a patinás egyeduralkodó párt, a világ (főként Kelet-Európa) demokratikus fordulatot átesett országaiban tapasztaltakkal szemben nem tűnt el végleg a választások porondjáról. Épp ellenkezőleg. A PRI 2000 óta folyamatos sikereket ér el helyi

választásokon, és továbbra is ők irányítják az ország megyei kormányzatainak többségét.

A fent elmondottak alapján számos elemző, közöttük a tanulmány szerzője is, arra a következtetésre jutott, hogy a PRI 2000-es veresége nem teljes, igazi demokratikus átalakulást jelentett, csupán a hatalmon lévő pártok erőviszonyainak változását jelezte. A PAN ráadásul elmulasztott megoldást találni a legtöbb, még a PRI kormányzásából rámaradt problémára, sőt, gyakran épp az általa ellenzékéből korábban kritizált hibákat és következetlenségeket követi el újra.

Fontos megemlíteni továbbá, hogy noha az ország számos megyéjében a PAN kezében van a kormányzás, az ezekben a helyi önkormányzati hivatalokban vezető szerepet betöltő emberek közül sokan a PRI-ből igazoltak át. Ráadásul még az elnök, Felipe Calderón (PAN, 2006-) is számos alkalommal vállalja az együttműködést a PRI időszakában virágzó korrupcióra jellemzőnél is lefizethetőbb szakszervezetekkel. A PAN számos támogatója és polgári szimpatizánsa számára azonban az új kormánypárt tevékenysége jelentős változásokat is hozott. Főleg a szervezett bűnözés elleni harcban, elsősorban a kábítószer-kereskedelem területén, valamint a gazdaságban (szilárduló pénzügyi rend, növekvő lakossági fogyasztás, stabilizálódó makrogazdasági mutatók).

A mexikói társadalom egy másik szegmense ugyanakkor be nem következett változásokat, illetve a várakozásokat alulmúló teljesítményt kér számon az új kormánypárttól, és a tanulmány írása idején (2010) újra a PRI elnökjelöltje számíthatott a legtöbb szavazatra a közelgő választásokon. A tanulmány szerzője, számos elemzővel egyetértve, fontos kérdést vet fel: azt jelenti-e mindez, hogy a demokratikus átalakulás Mexikóban még nem ért véget, vagy azt, hogy nem történt meg kellő mértékben?

Bármelyik nézőponttal értünk is egyet Pacheco szerint, tény, hogy a létező és növekvő szervezett bűnözés és kábítószer-kereskedelem miatt rossz a közbiztonság, a kormányzat korrump, a gazdasági válság pedig tovább rontja a társadalmi egyenlőtlenségeket, igazságtalanságokat. Mindössze annyi a különbség, hogy már nem a PRI kormányozza az országot. A tanulmány ebben a kontextusban vizsgálja a bennszülött indiánok történelmi és jelenlegi helyzetét, valamint a (főként az USA-ba) kivándorló mexikóiak az új országban betöltött szerepét.

Décsi Tímea